

Præsident Macron og den franske fornyelse

Præsident Emmanuel Macron har siden sejren ved præsidentvalget i 2017 og et solidt flertal til hans parti La République En Marche (LREM) i Nationalforsamlingen vænnet sig til at træde hårdt i pedalerne. Tydeligvis med en vis bekymring for, at cyklen ellers kan vælte. Det er en reformproces i femte gear. Det er egentlig overflødigt at spørge, hvad Macron vil. For Macron gør det, han hele tiden har sagt, at han vil gøre. Det er bare at slå op i valgprogrammet.

**AF KIRSTEN BIERING, DANMARKS
AMBASSADØR I FRANKRIG**

De økonomiske nøgletal er i præsidentens favør. Væksten er tilbage. Budgetunderskuddet landede i 2017 for første gang i mange år under stabilitets- og vækstpagtens grænse, endda et pænt stykke under (2,6 pct.). Ligesom ledigheden også for første gang i en længere periode er dykket under de 9 pct. Det er nu, det skal være.

Reformudspil på stribe

De første arbejdsmarkedsreformer er på plads. Nu følger bl.a. et nyt system for lærlingeuddannelser, ændringer af efteruddannelsessystemet og ordningerne for arbejdsledige. Det samme gælder en fængselsreform, en universitetsreform og fuldt tryk på det digitale område, som ligeledes ligger præsidenten meget på sinde.

Til gengæld vil pensionsreformerne blive udsendt – lige med undtagelse af de meget lukrative ordninger for togførere hos de franske statsbaner (SNCF), der stammer tilbage fra den tid, hvor målgruppen var fyrbødere. Det kan blive en første større udfordring – her er strejkerne allerede i gang, og fronterne trukket hårdt op. Samtidig er grupper af studerende særdeles kritiske over for præsiden-

tens bebudede ændringer af reglerne for optagelse på universiteterne, og hos det nationale flyselskab Air France strejker de ansatte for at få højere lønninger og bedre vilkår. Landbruget ønsker ligeledes indrømmelser fra præsidenten. Præsidentens agenda glider ikke igennem uden modstand.

Og mens få tvivler på præsidentens evne og vilje til at stå imod, kan en stigende masse af små-uro over et bredere felt godt blive nedslidende for præsident som regering. Men lige nu holder det.

På en række reformområder er Danmark og Skandinavien en ledestjerne. Interessen for den danske arbejdsmarkedsmodel, for det danske uddannelsessystem, for dansk energipolitik, for danske fremskridt på det digitale område over de seneste 20 år – for blot at nævne nogle – er meget stor.

Hvor manges en middagssamtale med franskmænd om Danmark for et par år siden begyndte med tv-serien Borgen, spiller den danske samfundsmodel nu hovedrollen ved den slags lejligheder. Frankrig skal reformeres, men det skal ske med blik for den særlige balance, som de skandinaviske lande har fundet. Denne gang rækker det ud over den mere generelle interesse for noget så eksotisk

» **Det er en reformproces i femte gear. Det er egentlig overflødigt at spørge, hvad Macron vil. For Macron gør det, han hele tiden har sagt, at han vil gøre. Det er bare at slå op i valgprogrammet.**

» På en række reformområder er Danmark og Skandinavien en ledestjerne. Interessen for den danske arbejdsmarkedsmodel, for det danske uddannelses-system, for dansk energipolitik, for danske fremskridt på det digitale område over de seneste 20 år – for blot at nævne nogle – er meget stor.

som et land med en sund økonomi, lav ledighed og en høj lykke-faktor. Regeringen Edouard Philippe betegnes undertiden som alt for teknokratisk. Til gengæld synes de forskellige ressortministre helt præcis at vide, hvad de går efter, og hvor de finder inspiration til de forskellige elementer af reformprogrammet. Den mere flyvske betagelse af bl.a. Danmark viger for muligheder for reelt, substantielt samarbejde. Det giver et anderledes solidt grundlag for udviklingen af det bilaterale forhold.

Vil give offentligt ansatte mere frihed

Macron og hans regering stiler højt. En omlægning af Frankrigs administrative system, bl.a. den særlige status for funktionærer, har som oplægget til reform af de folkevalgte forsamlinger en betydning for funktionen af det franske samfund og det franske politiske liv, der dårligt kan overvurderes. Mindre spektakulær end den økonomiske genrejsning, men ikke mindre væsentlig på den lidt længere bane. Lykkes det, er der næsten ingen ende på succesen.

Præsidenten fremlagde i starten af året sin vision for ændringerne, der skal gøre embedsværket mere frit, indføre flere muligheder for bl.a. differentieret løn og gøre den offentlige sektor mere attraktiv, når det kommer til rekruttering af talenter. Ifølge præsidenten skal reformen give de offentligt ansatte "stoltheden og meningen med det offentlige arbejde" tilbage.

Målet er en ny "social kontrakt" med de offentligt ansatte, baseret på en høringsproces, som begyndte i februar d.å. Man vil give de offentlige ledere mere direkte ansvar, herunder i forhold til ansættelsesprocedurer og budgetstyring. Gennemsigtigheden med hensyn til effektiviteten og kvaliteten af de

offentlige ydelser skal øges gennem offentligt tilgængelige evalueringer og en øget brugerinddragelse. Digitaliseringen af den offentlige sektor skal frigøre ressourcer til andre opgaver. En samlet pulje til investeringer på 700 mio. euro giver i hvert fald nogle af de økonomiske muskler, som transformationen kræver.

Franskmænd er som borgere i alle andre lande kritiske over for deres offentlige bureaukrati. Til gengæld har den offentlige administration, ikke mindst den statslige, spillet en central rolle i det franske samfund siden det sene 1700-tal. Den er stor og har en status som i få andre lande. Det er ofte her, den vigtigste politiske dialog har fundet sted. Ikke meget har været så prestigøst som at nå de øverste kadre, og privilegierne er gået hånd i hånd med denne ekstraordinære status. Det giver et særligt perspektiv for det livtag, som Macron og hans regering nu vil tage med den offentlige administration.

For det vil også gøre ondt. De offentlige udgifter skal reduceres med 60 mia. euro over Macrons femårige præsidentperiode. Det svarer til 3 pct. af BNP. Der vil skulle skæres op til 120.000 offentlige stillinger i samme periode, herunder 50.000 i staten. Den særlige status for offentligt ansatte, herunder f.eks. retten til livslang ansættelse og meget favorable tilbagetrædelsesmuligheder i statens tjeneste, vil blive revideret.

Frankrig har med rette været stolt af sine såkaldte "grandes écoles", en stor håndfuld institutioner for videregående uddannelse, som gennem benhård udskillelse har fodret især den statslige administration med de bedste talenter siden revolutionens dage. Det har haft et meget elitært – og meget lidt egalitært – præg over sig. Står det til Macron,

» Den 5. republik har siden præsident de Gaulles tid revideret sin forfatning flere gange, men oftest i mindre ryk end det, som Macrons planer for en reform af forfatningen indebærer.

skal såvel privilegier i den offentlige administration og vejen dertil nu udsættes for anderledes moderne vinde.

Forfatningsreform ændrer spillereglerne

Den 5. republik har siden præsident de Gaulles tid revideret sin forfatning flere gange, men oftest i mindre ryk end det, som Macrons planer for en reform af forfatningen indebærer.

Antallet af medlemmer af Nationalforsamlingen og Senatet skal reduceres med 30 pct., i Nationalforsamlingen fra 577 medlemmer til 404, i Senatet fra 348 til 244. De folkelige repræsentanter er med andre ord stadig til at få øje på, og det samlede budget til de to institutioner beskæres ikke. Lige dette er ikke en spareøvelse, men en øvelse i modernisering af den politiske klasse. Det vil bl.a. svinde i de mange goder for de folkevalgte (herunder f.eks. den lette adgang til ekstra midler ved ansættelse af hele familien i sekretariatsfunktioner – som i en særlig udspekuleret variant dog trods alt kostede præsidentkandidaten Francois Fillon karrieren i 2017). Og der introduceres forslag til disciplinering af de meget lange politiske debatter.

Medlemmer af parlamentets to kamre skal desuden maksimalt kunne vælges tre gange i træk til samme embede. Det samme vil gælde for andre offentlige embeder som f.eks. borgmestre. Det vil blive umuligt at have flere offentlige embeder på en gang (f.eks. minister og regionsformand, som udenrigs-

nister Le Drian var det en ganske kort overgang).

Der indføres endelig en grad af proportionalitet (15 pct.) i forhold til det herskende system af flertalsvalg (over to runder). Det vil give en mere retvisende repræsentation i parlamentet, men åbner også for, at yderfløjspartier kan få en stærkere landspolitisk platform og det politiske billede generelt blive mere kompliceret. Det nuværende valgssystem, indført i 1958 af præsident de Gaulle som del af forfatningen for den 5. republik, tog netop sigte på at sikre den politiske stabilitet, som den tidligere indretning af valgsystemet, med nogen grad af proportionalitet, ikke havde magtet.

Det siger noget om det eksisterende systems relative fleksibilitet, at en helt ny politisk bevægelse som Macrons trods alt har kunnet kæmpe sig i front og feje de to store grupperinger mod højre og venstre af banen, der har domineret fransk politik siden de Gaulles dage. Til gengæld ville en højere grad af proportionalitet have bragt Frankrig lidt tættere på italienske tilstande ved valgene i 2017 og svækket den nye præsidents mulighed for med solidt flertal at gennemføre de tiltrængte reformer. Der er med andre ord gode grunde til at begynde i den lave ende.

Dialogen med Nationalforsamlingen og Senatet er indledt, og det tegner ikke nødvendigvis til at blive en af de letteste processer i præsidentens reformprogram.

Racercykel på den internationale bane

Billedet med den hårdt trædende præsident på racercyklen er omtrent lige så dækkende for Macrons tilgang til den internationale arena, som den er retvisende for den nationale.

Et reformeret Frankrig er præsidentens adgangsbillet til en styrkeposition i Europa, som skal lægge vægt bag de franske ønsker om et tættere europæisk samarbejde. Det

» Et reformeret Frankrig er præsidentens adgangsbillet til en styrkeposition i Europa, som skal lægge vægt bag de franske ønsker om et tættere europæisk samarbejde.

økonomiske område er i dag en prioritet for Frankrig. På fransk hold ønsker man fremdrift i udviklingen af det europæiske økonomiske samarbejde. Allerede i år skal der tages skridt til færdiggørelsen af bankunionen, etableringen af kapitalmarkedsunionen og øget konvergens på skatteområdet.

Der er efter fransk opfattelse ikke tale om et "hvis", men om et "hvordan", når det gælder vævningen af et tættere økonomisk net i EU. Et stærkt Europa er samtidig Frankrigs adgang til at sætte sit præg på den internationale dagsorden og i øvrigt bevare det særlige, der nu en gang gør Frankrig til Frankrig. Lige her føler den franske præsident sig godt på vej. Frankrig er tilbage, som han stolt erklærede på det økonomiske topmøde i Davos i starten af året. Et Frankrig, der også føler sig selvsikkert nok til at lægge op til en fornyelse af et ligeværdigt bånd til Tyskland. Næppe tænkeligt for blot et par år siden.

Når bare det holder

Det er med andre ord en fransk præsident, der har fyret op under alle kedler, nationalt som internationalt. Ser man på forslagene til nationale reformer en for en, er det blot en begyndelse. Så voldsomt radikale og tilbunds gående kan ingen af dem egentlig siges at være. Men de lægger en ny kurs for en europæisk stormagt, der langsomt er stivnet over de seneste årtier. Det er den samfundsmæssige og økonomiske sklerose, som præsident Emmanuel Macron vil gøre op med. Der er dem, der spørger, om mon ikke reformerne regner lidt for tæt. Selv hævder præsiden-

dent, at Frankrig nølende reformeres, men at det ofte har åbnet sig for transformationen. Og til det formål passer oplægget.

Dertil skal lægges en politiker, der som Emmanuel Macron – og usædvanligt i den franske som den europæiske kontekst – ser ikke mindst EU som den ekstra styrke for genetableringen af et stærkt Frankrig. Et stærkt og moderne Frankrig har brug for et stærkt og moderne Europa for at lykkes.

Der er mange grunde til at håbe, at den franske præsident bliver på cyklen, og egentlig hvad enten man er enig med ham eller ej.

» **Reformerne lægger en ny kurs for en europæisk stormagt, der langsomt er stivnet over de seneste årtier. Det er den samfundsmæssige og økonomiske sklerose, som præsident Emmanuel Macron vil gøre op med.**